

11. Справа № 440/10424/23 від 13.12.2023. URL:
<https://reyestr.court.gov.ua/Review/115627598>

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-453-5-43>

**PECULIARITIES OF REALIZING THE AUTHORIZATION
FUNCTION OF THE NATIONAL POLICE IN THE FIELD
OF FIREARMS CIRCULATION UNDER MARTIAL LAW**

**ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ДОЗВІЛЬНОЇ ФУНКЦІЇ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ У СФЕРІ ОБІГУ ВОГНЕПАЛЬНОЇ
ЗБРОЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

Chyzh A. O.

*1st-year cadet, Educational-Scientific
Institute of Law and
Training Specialists for National Police
Units,
Dnipro State University of Internal*

Affairs

Research advisor:

Plakhotnyi A. P.

*Assistant Professor at the Department
of Tactical-Special Training,
Dnipro State University of Internal
Affairs*

Чиж А. О.

*курсант 1-го курсу Навчально-
наукового інституту права
та підготовки фахівців для
підрозділів*

Національної поліції

*Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
Науковий керівник:*

Плахотний А. П.

*старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ*

В умовах воєнного стану Національна поліція відіграє важливу роль у забезпеченні безпеки та контролю над обігом вогнепальної зброї.

Відповідно до ст. 3 Закону України «Про Національну поліцію» основними завданнями Національної поліції є надання поліцейських послуг у сферах: забезпечення публічної безпеки і порядку; охорони прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави; протидії злочинності; надання в межах, визначених законом, послуг з допомоги особам, які з особистих, економічних, соціальних причин або внаслідок надзвичайних ситуацій потребують такої допомоги [1].

Питання адміністративної діяльності щодо надання поліцією послуг у сфері дозвільної системи та здійснення контролю за дотриманням фізичними та юридичними особами спеціальних правил та порядку зберігання і використання зброї були предметом дослідження вітчизняних

і зарубіжних учених різних історичних періодів у галузі теорії держави і права та адміністративного права, а саме: В. Авер'янова, О. Бандурки, Ю. Битяка, І. Галагана, А. Гетьмана, В. Гуменюка, О. Джафарової, С. Діденка, В. Долежана, В. Заросила, С. Ківалова, Ю. Козлова, В. Колпакова, А. Комзюка, О. Коренєва, А. Корнійця, С. Кузніченка, С. Лихачова, М. Матузова, О. Негодченка, В. Петкова, А. Подоляки, О. Фролова, С. Шатрави, Ю. Шемшученка, О. Ярмиша тощо.

Попри це у світлі реформування поліції і відповідного законодавства, яке супроводжує цей процес, у тому числі у зв'язку з черговою активізацією законодавчих ініціатив щодо надання громадянам права вільно володіти зброєю, питання надання послуг поліцією у сфері дозвільної системи та забезпечення контролю поліцією за дотриманням правил дозвільної системи.

Можна визначити такі форми діяльності поліції у сфері обігу вогнепальної зброї:

1) надання дозволів на зберігання, перевезення та використання вогнепальної зброї;

2) здійснення контролю за дотриманням фізичними та юридичними особами спеціальних правил та порядку зберігання і використання зброї, спеціальних засобів індивідуального захисту та активної оборони, боєприпасів, вибухових речовин і матеріалів, інших предметів, матеріалів та речовин, на які поширюється дозвільна система органів внутрішніх справ (п. 21 ст. 23 Закону України «Про Національну поліцію» (далі – Закон про поліцію) [2];

3) приймання, зберігання та знищення вилученої, добровільно зданої або знайденої вогнепальної, газової, холодної та іншої зброї, боєприпасів, набойів, вибухових речовин та пристроїв (п. 22 ст. 23 Закону про поліцію);

4) поліція засобами інформаційно комунікаційної системи наповнює та підтримує в актуальному стані реєстри та бази (банки) даних, що входять до єдиної інформаційної системи Міністерства внутрішніх справ України, стосовно: зброї, що перебуває у володінні та користуванні фізичних і юридичних осіб, яким надано дозвіл на придбання, зберігання, носіння, перевезення зброї; викраденої, втраченої, вилученої, знайденої зброї, а також добровільно зданої зброї із числа тієї, що незаконно зберігалася (пп. 16, 17 ст. 26 Закону про поліцію);

5) поліція в порядку, визначеному Міністерством внутрішніх справ України, може оглядати за участю адміністрації (керівництва) юридичних осіб, фізичних осіб (у тому числі фізичних осіб – підприємців) чи їх уповноважених представників приміщення, де знаходяться зброя, спеціальні засоби, боєприпаси, вибухові речовини та матеріали, інші предмети, матеріали і речовини, щодо зберігання і використання яких

визначено спеціальні правила або порядок та на які поширюється дозвільна система органів внутрішніх справ, а також безпосередньо оглядати місця їх зберігання з метою перевірки дотримання правил поведінки з ними та правил їх використання (п. 1 ст. 39 Закону про поліцію);

б) у випадках, визначених законом, здійснює провадження у справах про адміністративні правопорушення (в тому числі щодо порушення порядку обігу вогнепальної зброї), приймає рішення про застосування адміністративних стягнень та забезпечує їх виконання (п. 8 ст. 23 Закону про поліцію) [1].

Треба зауважити, що на сьогодні єдиного законодавчого акта, яким би були врегульовані питання обігу зброї, в тому числі вогнепальної, в Україні не ухвалено. Історія формування законодавства про зброю в Україні зараз як і дискусії щодо її вільного (умовно вільного) обігу триває з моменту набуття Незалежності України.

На цей час в різні періоди було підготовлено понад 7 проєктів, що мали різні назви від Закону «Про зброю» до «Про цивільну зброю і боєприпаси», які на різних стадіях законотворчого процесу були відхилені, причиною чому була відсутність політичної волі щодо запровадження права отримання вогнепальної зброї цивільними особами. Та й громадська думка щодо унормування такого права є неоднозначною.

25 травня 2022 року уряд запустив у Дії онлайн-опитування громадян щодо легалізації носіння вогнепальної зброї цивільними особами. У ньому взяли участь понад мільйон 700 користувачів застосунку, як наслідок: 62 % учасників підтримали легалізацію зброї для особистого захисту; 19 % проти обігу зброї серед цивільного населення; 18 % підтримують варіант «для спеціальних потреб» [2].

Варто зазначити, що останнім часом з урахуванням обстановки в країні з ряду певних причин, люди обирають шлях зберігання та використання вогнепальної зброї без наявності необхідного дозволу на такі дії. Незаконне зберігання вогнепальної зброї, бойових припасів та вибухових речовин вважається серйозним порушенням законодавства, оскільки ці предмети можуть бути небезпечними, якщо використовуються зловмисниками або особами без належних навичок і знань [3].

Підсумовуючи вищевикладене, можемо наголосити про актуальність питання обігу зброї в умовах воєнного стану в Україні. Збільшення ефективності контролю за обігом зброї та підвищення рівня відповідальності за порушення правил обігу зброї є необхідністю в часи воєнного стану в Україні. Для розв'язання цієї проблеми потрібне здійснення активної інформаційно-просвітницької роботи серед населення щодо правил поведінки зі зброєю, провести комплексне дослідження

щодо потреб та ризиків, пов'язаних з обігом зброї в умовах воєнного стану потрібно розробити та прийняти закон про обіг зброї, який би враховував сучасні реалії та міжнародні стандарти.

Література:

1. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40–41. Ст. 379. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>

2. 62 % українців виступили за обіг зброї для особистого захисту – опитування у «Дії». Суспільство. URL : <https://prg.ua/62-ukrainsiv-vystupyly-za-obih-zbroi-dlia-osobystoho-zakhystuopytuvannia-u-dii/>

3. Горбенко Денис; Плахотний Артем. Незаконне зберігання вогнепальної зброї, бойових припасів та вибухових речовин: проблема та наслідки. *Матеріали конференцій МЦНД*, 2023, 22.12. 2023, Одеса, Україна. 190–192.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-453-5-44>

THE LICENSING SYSTEM OF UKRAINE UNDER MARTIAL LAW: CHALLENGES, RISKS AND THREATS

ДОЗВІЛЬНА СИСТЕМА УКРАЇНИ В УМОВАХ РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ: ВИКЛИКИ, РИЗИКИ ТА ЗАГРОЗИ

Shylov Mykola

*senior lieutenant, deputy commander
of the rifle troop for work personnel*

Шилов Микола

*старший лейтенант,
заступник командира стрілецької
роти по роботі
з особовим складом*

Правове регулювання обігу зброї в Україні є важливою складовою національної безпеки та правопорядку. У зв'язку з повномасштабним вторгненням РФ та загрозами тероризму, регулювання обігу зброї стає ще більш актуальним, питанням сьогодення.

Маючи досвід, після подій у Бучі, Ірпені, інших населених пунктах України, можна дійти висновку, що зброя дає більше шансів вижити ніж її відсутність. Тому з початком повномасштабного вторгнення,